

"הקיוסק בצומת הזמן"

אדריכל דוד קנפו, אוצר התערוכה

מיטיב להציג את אופייה והותה האדריכלית של העיר, וכן את התמורות והשינויים האורבניים החלים בה.

הקיוסק שתול במסורת האורבנית של תל-אביב, ומזוהה במידה רבה עם ימיה הראשונים וראשית התפתחותה לעיר. הקיוסק התל-אביבי הוא לא רק נקודה למימכר מזון וסיגריות, אלא מקום למיפגש חברתי וביטוי לתרבות עברית מתחדשת בארץ ישראל.

הקיוסק, החרוט היטב בסיכרון העירוני של תל-אביב, הוזנח לאורך השנים ואיבד את מקומו בחזית העירונית. תל-אביב לא השכילה לנצל את ניצני התרבות הראשוניים ולהפכם לתרבות עירונית של ממש. למעשה, האדריכלות התל-אביבית מדגימה את המבוכה בחוסר העניין ביצירת מסורת מקומית. לאורך כל השנים הודרכה האדריכלות התל-אביבית על-ידי אופנות וסגנונות שהובאו מאירופה.

השדרה הירוקה בעיר מסמנת בו זמנית את הפסקת המירקם העירוני-בנייני ואת נוכחות הטבע בעיר. השדרה מציעה אתגרת בפעילות האורבנית לטובת החזרה אל הטבע הירוק, אל חלקה בלתי בנייה, לשם ריענון, מנוחה והתייחדות עצמית.

השדרה משולבת בחיים האורבניים היס-תיכוניים, ואפשר לפגוש בה בערים רבות מסביב לאגן הים התיכון. היא מובילה את המטייל בה מתוככי העיר אל הים הפתוח, אל המרחבים הכחולים. היא קושרת את העיר עם שפת הים, ומציעה שטח ירוק בתוכם. השדרה הפכה מזמן לסמל של תרבות יס-תיכונית, ולא רק אמצעי תכנוני אורבני.

הקיוסק הממוקם בשדרה הוא מקום מיפגש ומנוחה לאורך ציר תנועה ירוק. בהיותו מבנה בנוי בתוך המרחב הירוק, הוא הופך בבואה של העיר בתוך הטבע. כך הוא

נרובמן גיל - בנקומטים קנדומטים, היסטוריה של אוכל ושתיה... הקיוסקומט הטכנולוגי מעוצב כדימוי ציורי הלכות מהעץ הנדיב של זילברשטיין. ▼

קי וסק - שער לשדירה

▲ אריאל וינטר - יצירת שער לשדירה ע"י הוספת קיוסק חדש ליד הקיוסק הקיים.

▼ עמרי איתן, אורנה שתיל, נטשה פנדה - הקיוסק כאלמנט סביבתי בטמפייטו מודרני. בתל אביב של שנות ה-90 כנקודת מיפוש בין מזרח למערב.

▲ חנן דלגנה - הקיוסק כמקום מיפוש ותחנת מעבר לאכזרונות הילדות

החל מהבאוהאוס הגרמני בשנות ה-30, עבור דרך הברוטליזם הקורבוזיאני של שנות ה-60, ועד הפוסט-מודרניזם של שנות ה-80. הנהירה הבלתי פוסקת אחר העכשווי והזוהר היתה בעוכרי התרבות הישראלית בכלל, והתרבות התל אביבית בפרט.

היום ניתן לראות בקיוסקים הנעלמים פן אחד של השבר התרבותי בו אנחנו נמצאים, חלל מאיים הנפער בין האדריכלות שאנו בונים לבין האדמה עליה היא קמה. בשבר הנוכחי מאבדות השדרות את חשיבותן האורבנית, והקיוסקים הופכים למיטרד אסתטי שיש להיפטר ממנו. התערוכה באה להעלות לדיון מחודש את שאלת זהותנו התרבותית. הקיוסק, שהוא מבנה פשוט לתכנון ולהצגת רעיונות חדשים מחד, ומוסד חשוב בהיסטוריה

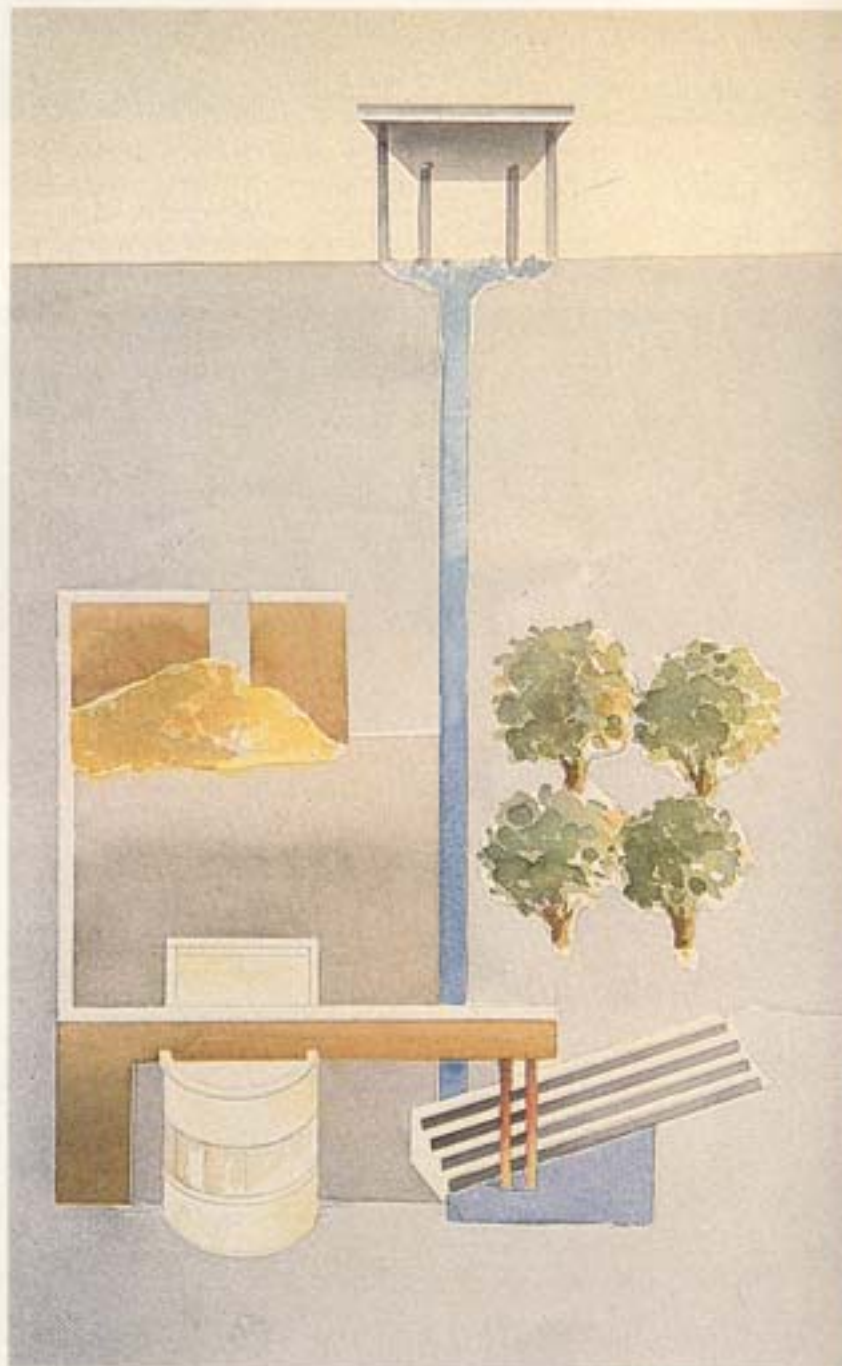
המשך בע' 17

▲ יפתח אלון - הקיוסק
כהשתלבות של ציורים ושערים
המתקיימים בתוך מאבק
ביניהם.

▲ מנחם כהרצון

▲ קנפו כלימור - הקיוסק משמר סביבה אורבנית ראשונית בה אפשר לחוש בשרידי
המסורת המקומית של ת"א. הסביבה בנוייה ממגע בדיונות החול, מהקשר לים,
מהצל מתחת לסוכה ומריח הפרדסים.

▲ שמעון פילצר וחיים דותן - הקיוסק מעוצב כחופה קלילה הנותנת מחסה משמש וגשם עשויה יריעת בד מתוחה ע"י מוטות וכבלים

▼ מוטי מזרחי - קיוסק של אז קיוסק של היום/נקודת מיפוש נקודת ניקוז/נקטר נשפך ומיץ תפוזים/גמלים תקליט קופידון ברוזים/הכל נע נמצץ ומסתובב אוגר ניגר/ומטפסף עולה ויורד/המופסס מתארנן לתנועה שהופכת לצורה

▲ בתיה מלול - הקיוסק מציע מחווה לבית הבימה המקורי ששינה את אופיו ותכניו האורבניים המקוריים

המסך מע' 15

העירונית של תל-אביב מאידך גיסא, נבחר כנושא התערוכה. המתכננים, שחלקם אומנים וחלקם אדריכלים ומעצבים, נתבקשו להביע עמדה אישית על הקיוסק, ולשם כך קיבל כל מתכנן קיוסק מסויים לתכנון מחדש.

התערוכה הנוכחית מייצגת במידה רבה את הפלורליזם העכשווי בישראל, ומאפשרת אגב כך לקיים דיאלוג בין אומנים לבין אדריכלים, ובין המתכננים לבין הציבור הרחב.

המשתתפים בתערוכה: פנחס כהרן, מוטי מזרחי, גדעון נכטמן, דוד קנפו ותגית כלימור, יפתח אלוני, בתיה מלול, שי ברקן, שמואל גרוברמן ורמי גיל, צבי הראל, רוני זייברט, שמעון פילצר וחיים דותן, פארה גולדמן, עומרי איתן, אריאל וינטור, קרן וינר, חנן דלגנה, צוות תכנון מרכז - עיריית ת"א.